

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 02
Rotel 020107

DOM
2017-02-10
Stockholm

Mål nr
T 5937-12

KÄRANDE

Carl A. Sax
c/o Partners Capital Group, S.r.L.
Via Sant'Isidoro, 1/345,
280-10 Bogogno
Italien

Ombud: Advokaten Fredrik Norburg
Norburg & Scherp Advokatbyrå AB
Birger Jarlsgatan 15
111 45 Stockholm

Biträdd av: Jur.kand. Catarina Rivero Lira
Samma adress

SVARANDE

1. The City of St. Petersburg
c/o Poltavchenko Georgiy Sergeevich
Smolny
191060 S:t Petersburg
Ryssland

2. The Committee of Property Relations of St. Petersburg
c/o Aleksander Sergeevich Semchukov
Smolny Proezd 1, bld B
191060 S:t Petersburg
Ryssland

3. Joint Stock Company Rossiya Airlines
c/o Saprykin Dmitriy Petrovich
Pilotov Str. 18/4
196210 S:t Petersburg
Ryssland

4. Joint Stock Company Pulkovo Airport
c/o Rostislav Sergeevich Chernyshov
Startovaya str. 17, bld B
196210 S:t Petersburg
Ryssland

Ombud för 1 – 4: Advokaten Johannes Lundblad
Lundblad Svahn Advokatbyrå KB
Box 55623
102 14 Stockholm

Dok.Id 1314079

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 00	08-561 675 09	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd2@dom.se www.svea.se		

Biträdd av: Lawyer Leonid Kropotov
DLA Piper Rus Limited
S:t Petersburg Branch Off.
Nevsky Pr. 28, Bld. A
191186 S:t Petersburg
Ryssland

SAKEN

Klander av skiljedom meddelad i Stockholm den 30 mars 2012

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Med undanröjande av hovrättens tredskodom den 19 december 2014 såvitt avser Joint Stock Company Pulkovo Airport (tidigare Pulkovo Airport JSC) lämnar hovrätten Carl A. Sax talan utan bifall i dess helhet.
 2. Carl A. Sax ska betala ersättning för rättegångskostnader till
 - a) The City of St. Petersburg med USD 500 574 varav USD 451 708 avser ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom till dess betalning sker.
 - b) Joint Stock Company Rossiya Airlines med USD 76 568 varav USD 69 093 avser ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom till dess betalning sker.
 - c) Joint Stock Company Pulkovo Airport med USD 40 569 varav USD 36 609 avser ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom till dess betalning sker.
-

1. BAKGRUND

Parterna inledde i början av 1990-talet ett samarbete som gick ut på att uppföra en ny internationell terminal för passagerartrafik vid S:t Petersburgs flygplats.

Den 19 maj 1995 ingick Property Management Committee of the City of St. Petersburg "Committee", State Enterprise Pulkovo "State Enterprise", Pulkovo (Strategic Partners) Limited "Strategic Partners" och ytterligare två investerare ett Founders Agreement "Ramavtalet". Dessa parter ingick samma dag en Charter "Stadgarna" och bildade bolaget Closed Joint Stock Company (CJSC) International Airport Terminal Pulkovo "IAT Pulkovo". Ramavtalet och Stadgarna tillsammans benämns även som Investeringsavtalet.

Den 1 maj 1996 ingick IAT Pulkovo och The City of St. Petersburg "City" ett arrendeavtal "Arrendeavtalet". Genom Arrendeavtalet förvärvade IAT Pulkovo rätten till det landområde där den internationella terminalen skulle uppföras. Arrendet skulle enligt avtalet löpa i 49 år, med möjlighet till förlängning.

Open Joint Stock Company (OJSC) Aviation Company Rossiya "Rossiya" och Open Joint Stock Company (OJSC) Airport Pulkovo "Pulkovo Airport" har i State Enterprise ställe inträtt som part till Ramavtalet.

Parternas projekt avseende den nya internationella terminalen kom inte att förverkligas.

I januari 2008 påkallade Carl A. Sax skiljeförfarande gentemot City, Committee, State Enterprise, Rossiya och Pulkovo Airport i enlighet med UNCITRAL:s skiljedomsregler. Han yrkade att svarandena skulle förpliktigas att betala skadestånd till honom med USD 459 700 000.

Parterna var i skiljeförfarandet överens om att rysk och internationell rätt var tillämplig på tvisten.

IAT Pulkovo likviderades i oktober 2008.

Skiljedomen meddelades den 30 mars 2012 efter skiljeförfarande i Stockholm. Skiljemän var dr. Marc Blessing (ordförande), Andrey Bushev och Per Runeland. Carl A. Sax talan ogillades i sin helhet och han förpliktigades att ersätta City och Committee för bolagens kostnader i skiljeförfarandet. Per Runeland framförde en skiljaktig mening.

Carl A. Sax ansökte därefter om stämning gentemot City, Committee, State Enterprise, Rossiya och Pulkovo Airport. Den 19 december 2014 meddelades en tredskodom gentemot State Enterprise och Pulkovo Airport. Efter ansökan om återvinning har handläggningen återupptagits såvitt avser Pulkovo Airport. Tredskodomen har vunnit laga kraft beträffande State Enterprise.

2. YRKANDEN

Carl A. Sax har yrkat att hovrätten ska upphäva skiljedomen, helt eller delvis.

City, Committee, Rossiya och Pulkovo Airport (Svarandena) har motsatt sig att skiljedomen upphävs.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

3. RÄTTSLIGA GRUNDER

Carl A. Sax

1. Skiljedomen ska upphävas helt eftersom en eller två av skiljemännen har varit partiska och därmed obehöriga att handlägga skiljeförfarandet, 34 § första stycket 5 lagen (1999:116) om skiljeförfarande (skiljeförfarandelagen).

2. Skiljedomen ska upphävas helt eftersom skiljenämnden har överskridit sitt uppdrag enligt 34 § första stycket 2 skiljeförfarandelagen. Alternativt utgjorde samma ageran-

den fel i handläggningen som sannolikt inverkat på utgången i skiljeförfarandet, 34 § första stycket 6 skiljeförfarandelagen. Omständigheterna, var och en för sig alternativt tillsammans, innebär att skiljedomen helt ska upphävas. Samtliga omständigheter ger också ytterligare stöd för att skiljenämnden inte har förhållit sig opartiskt till saken eller till parterna.

Svarandena

Skiljenämnden har inte varit partisk och skiljenämnden har därför inte varit obehörig att handlägga skiljeförfarandet. Varken påstådda uttalanden eller de påstådda uppdragsöverskridanden/handläggningsfelen utgör omständigheter som kan tyda på partiskhet. Skiljenämnden har varken överskridit sitt uppdrag eller begått handläggningsfel som inverkat på utgången i målet. Carl A. Sax har förlorat rätten att göra gällande vissa klandergrunder (se nedan) på grund av att omständigheterna är prekluderade. Angivna grunder kan inte medföra upphävande av skiljedomen enligt 34 § skiljeförfarandelagen.

4. AV PARTERNA ÅBEROPADE OMSTÄNDIGHETER (RÄTTSAKTA)

Carl A. Sax

Sammanfattning av åberopade omständigheter

Skiljenämnden har varit partisk till Carl A. Sax nackdel enligt olika uttalanden riktade mot Carl A. Sax talan och person både under skiljeförfarandet, i det interimistiska beslutet från den 8 februari 2011 och i skiljedomen. Skiljenämnden har agerat inkvisitoriskt varigenom omständigheter som inte åberopats av parterna har influerat i skiljenämndens prövning. Resonemanget om att projektet blivit ett ”*still-born child*” samt frågan om Carl A. Sax rätt till exklusivitet kunde strida mot det hypotetiska innehållet i ryska regler om offentlig upphandling fördes in i skiljeförfarandet av skiljenämnden. Skiljenämndens prövning har inte skett enligt rysk och internationell rätt, som skiljenämnden var skyldig att tillämpa enligt parternas överenskommelse. Skiljenämnden har vidare inte lagt ostridiga omständigheter till grund för sin prövning alternativt

grundat sin prövning på omständigheter som inte åberopats av part beträffande Arrendeavtalet. Skiljenämnden har inte prövat grunden för Carl A. Sax skadeståndsyrkande och har inte heller prövat Carl A. Sax grund för sitt yrkande om ersättning för kostnader i skiljeförfarandet. Alternativt har skiljenämnden lagt till icke åberopade omständigheter till grund för sitt avgörande i dessa delar. Skiljenämnden har också gjort en felaktig prövning av Carl A. Sax editionsyrkande. Omständigheterna är inte prekluderade.

- I. Marc Blessing och/eller Andrey Bushev har varit partiska och därmed obehöriga att handlägga skiljeförfarandet.

Skiljenämnden fällde vid ett antal tillfällen under skiljeförfarandet och i skiljedomen värdeomdömen om Carl A. Sax person och hans talan som saknade relevans för sakens prövning. Värdeomdömena riktades uteslutande mot Carl A. Sax. Skiljemannen Per Runeland uppgav i en skiljaktig mening att han inte medverkat i de ovidkommande bedömningarna och att han reserverade sig mot hänvisningarna till bl.a. Carl A. Sax professionella bakgrund. Värdeomdömena ska därför tillskrivas skiljemännen Marc Blessing och Andrey Bushev. Skiljenämnden har genom uttalandena demonstrerat partiskhet i form av en negativ inställning till Carl A. Sax person och talan och därmed varit obehörig att handlägga skiljeförfarandet.

Skiljenämnden fällde bl.a. följande värdeomdömen i det interimistiska beslutet av den 8 februari 2011 (aktbilaga 42) om Carl A. Sax person som var ovidkommande för sakens prövning.

- När skiljenämnden interimistiskt bedömde Carl A. Sax talerätt uttalade skiljenämnden att Carl A. Sax uppvisat en *impressive enthusiasm* under Zürich-förhandlingen och att hans försäkran var *impressive*, se punkterna 123 och 124 i det interimistiska beslutet av den 8 februari 2011 (aktbilaga 42).
- När skiljenämnden kommenterade Zürich-förhandlingen uttalade skiljenämnden "[i]t is always particularly appreciated to have the presence of the persons who, at the the time, *dramatis personae*" och syftade på Carl A. Sax, se punkt 164 i det interimistiska beslutet av den 8 februari 2011 (aktbilaga 42).

Skiljenämnden fällde bl.a. följande värdeomdömen i skiljedomen om Carl A. Sax person som var ovidkommande för sakens prövning.

- Skiljenämnden uttalade att Carl A. Sax vid Stockholm-förhandlingen "*eloquently*" och med "*charisma and enthusiasm*" framfört sin ståndpunkt beträffande om han uppfyllt sina åtaganden enligt parternas avtal, se punkt 441 i skiljedomen.
- Skiljenämnden uttalade att Carl A. Sax vid Stockholm-förhandlingen "*possibly overly enthusiastic*" framfört att projektet förväntades leda till stora vinster för parterna, se punkt 737 i skiljedomen.
- Skiljenämnden hänvisade till Carl A. Sax "*impressive entrepreneurial approach*", "*eloquence*" och "*enthusiasm*" samt att Carl A. Sax "*beyond doubt took center-stage*" vid förhandlingarna i skiljeförfarandet och hade blivit "*unforgettable*" för de som deltagit i förfarandet, se punkt 844 i skiljedomen.
- Skiljenämnden anförde att Carl A. Sax var enligt egen utsago en "*highly experienced lawyer and a highly 'sophisticated investor'*" och att preskriptionsregler därför måste ha varit kända för honom, se punkt 674 i skiljedomen.
- Skiljenämnden uttalade att Carl A. Sax, eftersom han var en "*most experienced lawyer*" måste ha varit medveten om att frågorna i skiljedomen inte var komplicerade och att bedömningen baserade sig på de enklaste och mest uppenbara rättsliga principerna, se punkt 792 i skiljedomen.

Skiljenämnden fällde bl.a. följande värdeomdömen i skiljedomen om Carl A. Sax talan som var ovidkommande för sakens prövning.

- Skiljenämnden gjorde i domskälen gällande att Carl A. Sax krav enligt artikel 200.1 i den ryska ciivilkoden var "*obviously – entirely non meritorious*", se punkt 784 i skiljedomen (aktbilaga 5).
- Skiljenämnden uttalade att Carl A. Sax krav som investerare var "*the most unhelpful*" och att han hade "*a zero chance of success*", se punkt 785 i skiljedomen (aktbilaga 5).

- Skiljenämnden uttalade att allmänna principer och utgången i målet ”*must have been known*” för Carl A. Sax , se punkt 792 i skiljedomen (aktbilaga 5).
- Skiljenämnden uttalade att Carl A. Sax påkallat skiljeförfarandet ”*not in good faith, but indeed frivolously*”, se punkt 789 i skiljedomen (aktbilaga 5).

Ordförande Marc Blessing gav vidare under förhandlingarna uttryck för följande värdeomdömen som var ovidkommande för sakens prövning.

1. Marc Blessing sade till Carl A. Sax ombud efter dennes inledande anförande vid förhandlingen i Zürich: “*Thank you, Andrew. I very much like your enthusiasm and you will see, unfortunately, the details are a little bit more complicated. Nothing what we are going to say should cause any disrespect to Carl Sax’s achievement, but you will see, as we go on, it will be a little bit more difficult, a little bit, than you thought*”, se s. 17 i transcripts från Zürich-förhandlingen (aktbilaga 11).
2. Marc Blessing avbröt Carl A. Sax ombud under sakframställan genom att säga: “*Can you understand how much our court reporter must suffer with your presentation?*”, se s. 26 i transcripts från Zürich-förhandlingen (aktbilaga 11).
3. Marc Blessings fällde följande kommentar till Carl A. Sax ombud efter att ha lyssnat på svarandenas ombud: “*I hoped the case would be so simple as you depicted it this morning, Andrew, with your enthusiasm which I greatly admire, but we have some details here to look at.*”, se s. 36 i transcripts från Zürich-förhandlingen (aktbilaga 11).
4. Marc Blessing avbröt Carl A. Sax under förhöret med honom med följande kommentarer: “*Why do we sit here and not in one of your beautiful hotels?*”, se s. 85 i transcripts från Zürich-förhandlingen (aktbilaga 11).
5. Marc Blessing avbröt Carl A. Sax under förhöret med honom genom att säga: “*I know. I know. You are always a little bit taken too far by your enthusiasm – a little bit*”, se s. 35 och 36 i transcripts från Stockholm-förhandlingen (aktbilaga 12).
6. Marc Blessing vände sig särskilt till Carl A. Sax inför förhandlingen i Stockholm med följande uttalande: “*So Carl, next time, don’t be taken away by your*

enthusiasm and speak a little bit slower.”, se s. 106 i transcripts från Stockholm-förhandlingen (aktbilaga 12).

Skiljenämnden har även i andra avseenden visat att den inte varit opartisk. Skiljenämnden har fört in omständigheter i skiljeförfarandet som inte åberopats av part, underlåtit att lägga ostridiga fakta till grund för sitt avgörande, underlåtit att pröva grunden för Carl A. Sax skadeståndsyrkande respektive kostnadsyrkande, underlåtit att pröva tvisten enligt rysk och internationell rätt i strid med parternas överenskommelse samt oriktigt ogillat Carl A. Sax yrkande om edition.

Carl A. Sax bestrider att han på grund av preklusion är förhindrad att åberopa uttalanden/värdeomdömen om Carl A. Sax person eller talan. Han har inte avstått, och det kan heller inte antas att han avstått, från att göra gällande någon av de omständigheter som åberopats i ansökan om stämning och komplettering.

De omständigheter som utgör grund för klandertalan i denna del har blivit kända för Carl A. Sax genom skiljedomen. Carl A. Sax har dessförinnan inte haft anledning att tro att skiljenämnden skulle fästa avseende vid omständigheter som den rätteligen inte borde ha beaktat.

Om hovrätten skulle komma till slutsatsen att Carl A. Sax, för att undvika preklusion gällande uttalandena/omdömena under förhandlingarna i Zürich respektive Stockholm och i beslutet från den 8 februari 2011, borde ha invänt mot varje uttalande under processens gång ska Carl A. Sax ändå inte vara förhindrad att grunda sin talan på dessa omständigheter då de åberopas tillsammans med uttalandena/omdömena som framgick av skiljedomen. Sett som en helhet är skiljenämndens uttalanden/omdömen om Carl A. Sax person och talan, och dessas uttryck för partiskhet i övrigt, under skiljeförfarandet inte prekluderade.

Under alla förhållanden är Carl A. Sax oförhindrad att som grund för att Marc Blessing och/eller Andrey Bushev varit partiska och därmed obehöriga att handlägga skiljeförfarandet åberopa uttalandena/omdömena i skiljedomen. Även om hovrätten skulle finna att Carl A. Sax kan anses ha avstått ifrån att göra gällande de uttalanden/ omdö-

men som lämnades under förfarandets gång kan preklusion av dessa omständigheter inte omfatta framtida omständigheter, även om dessa är av likartad eller samma karaktär.

II. Skiljenämnden har agerat inkvisitoriskt utan stöd i skiljeavtalet genom att i skiljeförfarandet föra in omständigheter som inte åberopats av part.

Skiljenämnden ogillade Carl A. Sax talan bl.a. på grund av att de gjorde bedömningen att projektet hade upphört i slutet av 1990-talet och blivit ett ”*still-born child*” till följd av att Carl A. Sax misslyckats med att uppfylla sitt åtagande avseende projektets finansiering. Svarandena hade därför befriats från skyldigheten att fortsätta samarbeta med Carl A. Sax enligt bl.a. artikel 328.2 i den ryska civilkoden. Detta resonemang gjordes gällande av Svarandena som en direkt följd av de frågor skiljenämnden ställt till parterna.

Skiljenämnden förde in omständigheter i målet genom att i förelägganden den 29 november 2010, den 8 februari 2011 och den 2 september 2011 ställa ett stort antal (fler än 100) detaljerade frågor till parterna. Vissa frågor rörde omständigheter och rättsliga resonemang som ingen av parterna åberopat.

Genom föreläggandet den 29 november 2010 infördes omständigheter om att projektet övergivits och kommit att avslutas, se punkterna 10, 14 och 15 i föreläggandet (aktbilaga 45). Svarandena ändrade sina bestridande grunder till följd av detta i yttrandet den 16 december 2010, se s. 26 och 27 i yttrandet (aktbilaga 16).

Resonemanget om *still-born child* infördes i förfarandet av skiljenämnden genom föreläggandet den 8 februari 2011, som finns upptaget i det interimistiska beslutet daterat samma dag, se punkt 172 i det interimistiska beslutet (aktbilaga 42).

Svarandena ändrade sina bestridande grunder på grund av skiljenämndens frågor i sitt efterföljande yttrande, se punkt 95 i Svarandenas yttrande den 2 juli 2011 (aktbilaga 17).

Genom frågorna styrde skiljenämnden processen i en viss riktning och gav den en omfattning som inte tidigare hade angivits av parterna. Svarandenas ändrade bestridande-grunder var en exakt återgivning av de teorier som skiljenämnden presenterade genom sina frågor. Det framstår som osannolikt att Svarandena skulle ha ändrat sina bestridande-grunder utan skiljenämndens aktiva processledning. Svarandenas ändrade bestridande-grunder lades till grund för skiljenämndens ogillande av Carl A. Sax talan se punkterna 459, 495, 680 och 742 i skiljedomen.

Även skiljemannen Andrey Bushev förde in omständigheter som inte åberopats av parterna vid Zürich-förhandlingen genom att nämna artiklarna 450.3 och 328.2 i den ryska civilkoden, se s. 53 och 54 i transcripts från Zürich-förhandlingen (aktbilaga 12). Artiklarna lades sedan till grund för skiljedomen, se punkterna 400, 476, 490, 492, 657 och 744 i skiljedomen.

Skiljenämnden agerade utan stöd i skiljeavtalet och överskred således sitt uppdrag. Genom att på ett otillbörligt sätt hjälpa Svarandena att utforma sin talan har skiljenämnden även agerat partiskt och begått ett handläggningsfel som sannolikt påverkat utgången.

Carl A. Sax bestrider att ovanstående omständigheter skulle vara prekluderade. Han har inte avstått, och det kan heller inte antas att han avstått, från att göra gällande någon av de omständigheter som åberopats i ansökan om stämning och kompletteringen av ansökan om stämning.

Skiljenämndens införande av nya omständigheter genom frågelistor och uttalanden har utgjort uppdragsöverskridanden och/eller handläggningsfel som Carl A. Sax fått vetskap om först i och med att de getts betydelse och beaktats i skiljedomen. Carl A. Sax har därför inte haft den vetskap som krävs för att preklusion ska kunna inträda förrän efter det att skiljedomen meddelades.

Rörande skiljenämndens införande av nya omständigheter genom frågelistor/uttalanden och dess handläggnings positiva påverkan på Svarandenas talan ska särskilt noteras att det vore oproportionerligt att bedöma Carl A. Sax invändningar i dessa

delar som prekluderade eftersom en invändning, oavsett när den gjorts, inte skulle ha hindrat skiljenämndens agerande, dvs. de redan vidtagna åtgärderna hade inte kunnat ”läkas”.

III. Skiljenämnden har på eget initiativ tagit ställning till frågan om Carl A. Sax rätt till exklusivitet kunde strida mot det hypotetiska innehållet i ryska regler om offentlig upphandling.

En viktig del i Carl A. Sax talan var att han hade exklusiva rättigheter avseende utbyggnaden av Pulkovo Airport genom byggandet av en ny internationell passagerarterminal, vilket ökade Arrendeavtalets värde.

Skiljenämnden beaktade i sitt interimistiska beslut från den 8 februari 2011 *hypotetiska upphandlingsrättsliga* regler som skulle kunna ha instiftats i rysk rätt och om dessa regler var förenliga med avtalsbestämmelser om exklusivitet, se punkterna 128–130 i det interimistiska beslutet av den 8 februari 2011 (aktbilaga 42). Skiljenämnden beaktade dessa omständigheter trots att de inte hade åberopats av Svarandena, vilket skiljenämnden medgav i beslutet, se punkt 127 i det interimistiska beslutet (aktbilaga 42). Omständigheterna fick betydelse för skiljenämndens interimistiska prövning av om Carl A. Sax hade rätt till exklusivitet.

Bedömningen i det interimistiska beslutet upprepades i skiljedomen, se punkterna 228, 230–232 i skiljedomen. Det kan inte uteslutas att skiljenämnden var färgad av det interimistiska beslutets upphandlingsrättsliga resonemang när den avslog Carl A. Sax talan i skiljedomen. Skiljenämnden har genom att beakta omständigheter som inte förts fram av parterna överskridit sitt uppdrag och/eller begått ett handläggningsfel som sannolikt har inverkat på utgången i målet.

Carl A. Sax bestrider att ovanstående omständigheter skulle vara prekluderade. Han har inte avstått, och det kan heller inte antas att han avstått, från att göra gällande någon av de omständigheter som åberopats i ansökan om stämning och kompletteringen av ansökan om stämning.

Skiljenämndens beslut att på eget initiativ ta ställning till tillämpligheten av hypotetiska regler om offentlig upphandling har utgjort uppdragsöverskridanden och/eller handläggningsfel som Carl A. Sax fått vetskap om först i och med att de getts betydelse och beaktats i skiljedomen. Carl A. Sax har därför inte haft den vetskap som krävs för att preklusion ska kunna inträda förrän efter det att skiljedomen meddelades.

IV. Skiljenämnden har underlåtit att lägga ostridiga sakomständigheter till grund för sin prövning, alternativt har skiljenämnden grundat sin prövning på omständigheter som inte åberopats av part.

I skiljeförfarandet var det ostridigt mellan parterna att IAT Pulkovo var rättighetsinnehavare enligt Arrendeavtalet och att Arrendeavtalet representerade ett värde som i vart fall inte var obetydligt. Trots att Arrendeavtalet ostridigt var gällande vid tidpunkten för likvidationen av IAT Pulkovo fann skiljenämnden att bolaget saknade tillgångar. Mot denna bakgrund fann skiljenämnden att Carl A. Sax inte kunde ha några skadeståndsanspråk mot Svarandena som hänförde sig till likvidationen av IAT Pulkovo.

Skiljenämndens slutsats att IAT Pulkovo saknade tillgångar innebar att skiljenämnden underlät att beakta den ostridiga omständigheten att Arrendeavtalet utgjorde en tillgång i IAT Pulkovo med ett icke obetydligt värde, bl.a. bestående i att marken kunde användas för att utveckla flygplatsen. Härigenom överskred skiljenämnden sitt uppdrag och/eller begick ett handläggningsfel. Om skiljenämnden hade beaktat ostridiga fakta om IAT Pulkovos tillgångar hade den varit tvungen att pröva frågan om Svarandena ådragit sig skadeståndsskyldighet mot Carl A. Sax till följd av likvidationen av IAT Pulkovo. Om Carl A. Sax hade känt till att skiljenämnden inte skulle lägga dessa ostridiga omständigheter till grund för skiljedomen hade Carl A. Sax kunnat åberopa bevisning till styrkande av dessa omständigheter. Skiljenämndens agerande har haft betydelse för utgången av målet eftersom en stor del av Carl A. Sax talan har ogillats av nämnden utifrån det felaktiga konstaterandet att IAT Pulkovo saknade tillgångar.

Skiljenämndens underlåtenhet att beakta mellan parterna ostridiga omständigheter har endast varit till Carl A. Sax nackdel.

- V. Skiljenämnden har underlåtit att pröva grunden för Carl A. Sax skadeståndsyrokande och/eller har lagt icke åberopade omständigheter till grund för sitt avgörande i denna del.

Carl A. Sax yrkade i skiljeförfarandet att Svarandena skulle förpliktas att utge skadestånd till honom. Som grund för yrkandet angav han att Svarandena brutit mot avtalen mellan parterna och åberopade artiklarna 401, 393 och 15 i ryska civilkoden.

Skiljenämnden omformulerade Carl A. Sax yrkande till att avse ett krav på ersättning *i egenskap av fordringsägare*, dvs. grunden för talan ändrade från att vara ett skadeståndsrättsligt till att det fanns ett särskilt avtal mellan parterna som gav Carl A. Sax rätt till ersättning, se punkt 119 i skiljedomen. Skiljenämnden prövade skadeståndsyrokandet mot bakgrund av den omformulerade grunden och tog inte hänsyn till artiklarna 401, 393 och 15 i ryska civilkoden, se punkterna 547–560 i skiljedomen. Den grund som skiljenämnden prövade var således en annan än den som hade åberopats av Carl A. Sax. Skiljenämnden överskred härigenom sin behörighet och/eller begick ett handläggningsfel som sannolikt påverkade utgången.

Skiljenämndens agerande i detta avseende utgör ytterligare stöd för att skiljenämnden inte varit opartisk och att den därmed varit obehörig att handlägga skiljeförfarandet.

- VI. Skiljenämnden har underlåtit att pröva grunden för Carl A. Sax yrkande om ersättning för kostnader i skiljeförfarandet och/eller har lagt icke åberopade omständigheter till grund för sitt avgörande i kostnadsdelen.

Carl A. Sax yrkade i skiljeförfarandet att Svarandena, oavsett utgången i målet, skulle förpliktas att ersätta hans kostnader i skiljeförfarandet och grundade sitt ersättningsyrkande på punkten 20.10 i Stadgarna. I första hand gjorde Carl A. Sax gällande att Svarandena, genom att begå avtalsbrott, agerat i ond tro och därför ensamma skulle stå kostnaderna i skiljeförfarandet och i andra hand att bestämmelsen innebar att kostnaderna skulle fördelas mellan parterna i enlighet med deras respektive aktieinnehav i IAT Pulkovo.

Skiljenämnden hade att pröva huruvida punkten 20.10 i Stadgarna var tillämplig i skiljeförfarandet eller om allmänna principer om fördelning av kostnader istället skulle tillämpas. Skiljenämnden underlät att ta ställning till om punkten 20.10 i Stadgarna var tillämplig och menade att denna fråga kunde lämnas öppen, se punkt 774 i skiljedomen.

Av skiljedomen framgick att skiljenämnden fann att Carl A. Sax förstahandsyrkande inte kunde bifallas. Däremot framgick inte något ställningstagande i frågan om Carl A. Sax andrahandsyrkande. Detta yrkande var inte beroende av huruvida Carl A. Sax eller Svarandena agerat i ond tro. Istället var denna fråga direkt avhängig huruvida punkten 20.10 i Stadgarna var tillämplig i skiljeförfarandet. Skiljenämnden skulle därför pröva denna grund.

Genom att inte ta ställning till huruvida punkten 20.10 i Stadgarna var tillämplig i skiljeförfarandet har skiljenämnden underlåtit att pröva grunden för Carl A. Sax yrkande om ersättning för rättegångskostnader. Härigenom överskred skiljenämnden sin behörighet och/eller begick ett handläggningsfel. Eftersom domen inte ger någon ledning i frågan huruvida grunden förbigicks av förbiseende eller om den underkändes efter att ha prövats i sak kan denna omständighet ha haft betydelse för utgången. Därmed ska skiljedomen upphävas i denna del.

Skiljenämndens underlåtenhet att pröva grunden för Carl A. Sax ersättningsyrkande har endast varit till hans nackdel.

VII. Skiljenämnden har i strid med parternas överenskommelse underlåtit att pröva tvisten enligt rysk och internationell rätt.

Parterna har rätt att avtala om vilken rättsordning som ska tillämpas. I förevarande fall hade parterna avtalat att rysk och internationell rätt skulle ligga till grund för prövningen. Skiljenämnden var skyldig att tillämpa rysk och internationell rätt enligt parternas överenskommelse. Skiljenämnden har i strid med parternas överenskommelse underlåtit att pröva tvisten enligt rysk och internationell rätt och har därigenom överskridit sin behörighet och/eller begått ett handläggningsfel som sannolikt påverkat utgången.

Att skiljenämnden underlåtit att tillämpa rysk och internationell rätt eller i vart fall tillämpat rysk och internationell rätt på ett grovt felaktigt sätt, utgör ytterligare stöd för att skiljenämnden inte varit opartisk och att den därmed varit obehörig att handlägga skiljeförfarandet.

Carl A. Sax åberopade bl.a. artiklarna 393, 401 och 15 i ryska civilkoden till stöd för sin talan i skiljemålet. Carl A. Sax redogjorde för rysk rätt bl.a. i *Reply to Statement of Defense* (aktbilaga 14) och gav också in ett utlåtande om rysk rätt i skiljeförfarandet (aktbilaga 235). Enligt rysk rätt är det omöjligt att ensidigt säga upp ett avtal, så som Svarandena har gjort, utan att ådra sig skadeståndsskyldighet för de skador som uppkommit för den andra parten. Skiljenämnden har emellertid underlåtit att pröva tvisten enligt nämnda bestämmelser i den ryska civilkoden. Skiljedomen bygger över huvud taget inte på rysk rätt, även om vissa referenser därtill görs. Om skiljenämnden hade tillämpat rysk rätt hade skiljenämnden sannolikt bifallit Carl A. Sax talan. Felet har således påverkat utgången.

Carl A. Sax redogjorde för internationell rätt bl.a. i *Reply to Statement of Defense* (aktbilaga 14) och åberopade också ett utlåtande om internationell rätt i skiljeförfarandet (aktbilaga 236). Skiljenämnden borde t.ex. ha tillämpat internationell rätt på frågan om Carl A. Sax krav var preskriberade. Skiljenämnden underlät att göra det. Om skiljenämnden hade tillämpat internationell rätt hade skiljenämnden sannolikt bifallit Carl A. Sax talan. Felet har således påverkat utgången i målet.

VIII. Skiljenämnden har felaktigt avslagit Carl A. Sax begäran om edition.

Carl A. Sax framförde genom skrifter den 20 januari 2010 och 21 januari 2011 ett editionsyrkande som avslogs av skiljenämnden. Carl A. Sax yrkande uppfyllde kraven i *IBA Rules on the Taking of Evidence in International Arbitration*. Även om skiljenämnden inte var bunden av dessa regler hade nämnden i tvistens inledande skede uppgett att de skulle användas som vägledning vid en eventuell editionsbegäran. Carl A. Sax begäran avsåg specifika dokument/kategorier av dokument som inte fanns i hans, utan i Svarandenas, besittning. Dokumenten hade uppenbarligen betydelse som

bevis i skiljeförfarandet. Därmed var kraven för bifall uppfyllda och skiljenämndens beslut att ogilla Carl A. Sax begäran om edition felaktigt.

Skiljenämnden hade att särskilt pröva huruvida förutsättningarna för edition var uppfyllda beträffande varje dokument/kategori av dokument som omfattades av editionsbegäran. Skiljenämnden gjorde inte detta utan avlog kategoriskt Carl A. Sax begäran. Även i detta hänseende begick skiljenämnden ett fel när den avlog Carl A. Sax editionsbegäran.

Genom att felaktigt avslå Carl A. Sax editionsbegäran har han inte fått tillgång till dokument som sannolikt gett stöd åt hans talan i skiljeförfarandet. I samband med att frågan behandlades vid Zürich-förhandlingen bad skiljenämnden dessutom Carl A. Sax att avvakta med frågan om edition, vilket gav Carl A. Sax uppfattningen att det begärda materialet i skiljenämndens mening inte var avgörande för målets utgång. Skiljenämndens felaktiga beslut har således berövat Carl A. Sax rätten att utföra sin talan i skiljeförfarandet på ett tillfredsställande sätt. Därigenom har skiljenämnden begått ett handläggningsfel. Eftersom skiljenämnden i väsentliga delar har grundat sitt ogillande av käromålet på att Carl A. Sax inte presenterat tillräcklig skriftlig bevisning, har skiljenämndens avslag av editionsbegäran påverkat utgången av målet.

Carl A. Sax bestrider att ovanstående omständigheter skulle vara prekluderade. Han har inte avstått, och det kan heller inte antas att han avstått, från att göra gällande någon av de omständigheter som åberopats i ansökan om stämning och kompletteringen av ansökan om stämning.

Skiljenämndens felaktiga avslag av Carl A. Sax begäran om edition har utgjort uppdragsöverskridanden och/eller handläggningsfel som Carl A. Sax fått vetskap om först i och med att de getts betydelse och beaktats i skiljedomen. Carl A. Sax har därför inte haft den vetskap som krävs för att preklusion ska kunna inträda förrän efter det att skiljedomen meddelades.

SvarandenaSammanfattning av åberopade omständigheter

De angivna klandergrunderna kan inte medföra ett upphävande av skiljedomen enligt 34 § skiljeförfarandelagen. Dessutom är följande omständigheter prekluderade och Carl A. Sax har således förlorat rätten att göra dem gällande: skiljenämndens uttalanden under skiljeförfarandet och i det interimistiska beslutet från den 8 februari 2011, att skiljenämnden självant för in resonemanget om att projektet blivit ett *still-born child* samt frågan om Carl A. Sax rätt till exklusivitet kunde strida mot det hypotetiska innehållet i ryska regler om offentlig upphandling fördes in i skiljeförfarandet av skiljenämnden. Även påståendet att skiljenämnden har gjort en felaktig prövning av Carl A. Sax editionsyrkande är prekluderat.

- I. Marc Blessing och/eller Andrey Bushev har inte varit partiska eller obehöriga att handlägga skiljeförfarandet.

Skiljenämndens uttalanden om Carl A. Sax och hans person utgör inte omständigheter som kan grunda partiskhet. Skiljenämnden har varit behörig. Under alla förhållanden har Carl A. Sax rätt att åberopa omständigheterna prekluderats eftersom han inte utan dröjsmål invände mot uttalanden av samma eller liknande slag när de brukades vid förhandlingar och i beslut långt tidigare än skiljedomen, 10 § första stycket och 34 § andra stycket skiljeförfarandelagen. Skiljenämnden har även i sin första ”*Procedural Order*” upplyst parterna om deras skyldighet att invända mot eventuella processuella fel under förfarandet.

Skiljenämndens uttalanden om Carl A. Sax talan har i sak varit korrekta och dessutom varit sakligt påkallade med hänsyn till parternas talan i kostnadsfrågan och utformningen av punkten 20.10 i Stadgarna. Uttalandena utgör inte omständigheter som kan grunda partiskhet. Skiljenämnden har varit behörig.

Under alla förhållanden har Carl A. Sax rätt att åberopa omständigheterna prekluderats eftersom han efter beslutet den 8 februari 2011 inte utan dröjsmål invände mot uttalanden av samma eller liknande slag.

Svarandena bestrider att Marc Blessings uttalanden på förhandlingarna utgör omständigheter som kan grunda partiskhet. Ingen av uttalandena under förhandlingsdagarna i Zürich och Stockholm ger uttryck för någon partiskhet mot Carl A. Sax från skiljenämndens sida. Uttalande nr 1 och 3 (se s. 8 och 9) är riktade mot Carl A. Sax amerikanska ombud Andrew Durkovic och beskriver artigt att ordföranden beundrar ombudets entusiasm och förklarar att målet är komplicerat.

Uttalande nr 2 (se s. 9) är riktat mot Carl A. Sax ryska ombud Vladimir Gladyshev, och var enbart föranlett av det faktum att denne talade för fort och för otydligt så att protokollföraren saknade möjlighet att notera vad som sades.

Uttalande nr 4 (se s. 9) var en artig kommentar från ordförande Marc Blessings sida med hänvisning till det faktum att Carl A. Sax vid tidpunkten för förhandlingen drev hotellverksamhet. Det var ett av flera exempel på artiga skämt från ordföranden under förhandlingen. Andra exempel på detta är en kommentar som ordföranden gjorde till en av företrädarna för staden St. Petersburg som var närvarande under förhandlingen;

"Thank you, Maria. A very fair statement. Only one question: When can I fly to St Petersburg and land in the new Pulkovo airport? When?"

Exempel på den lättsamma stämningen under förhandlingarna var att även Carl A. Sax gjorde mer skämtsamma kommentarer under förhandlingen, se nedanstående dialog;

THE CHAIRMAN: *"All right. Mr Sax, welcome once again".*

MR SAX: *"Thank you, Dr Blessing. I appreciate the opportunity to testify here and I, more than that, appreciate the opportunity of being able to do it in shirt sleeves".*

THE CHAIRMAN: *"You can even --"*

MR SAX: *"That's all right. I don't have to get that informal, but you know all Americans are heat-sensitive".*

THE CHAIRMAN: "*Yes, indeed, we know*".

Uttalande nr. 5 och 6 är en kommentar från ordförande Marc Blessing rörande Carl A. Sax entusiasm vid sin redogörelse av sakförhållandena.

Det finns även kommentarer till övriga deltagare i skiljeförfarandet som visar att det på intet sätt låg till på det sättet att skiljenämndens kommentarer enbart var riktade mot Carl A. Sax.

- Den anlidade experten på internationell rätt Mr Tai-Hen Cheng och hans vittnesmål beskrevs av ordföranden som "*interesting and eloquent*".

- Ordföranden beskrev en av expertvittnena, professor Oleynik, enligt följande:
"*Okay. Thank you so much. You gave a very eloquent, very interesting, very stimulating assessment. We could have listened to you up to midnight probably, but we are being thrown out in a couple of minutes*".

Den anlidade tolken fick följande kommentar; "*Elizabeth, thank you so much for your translation. It was wonderful. You were a perfect translator*"

Protokollföraren fick följande kommentar "*We have the most important person on the programme, Susan McIntyre; she is providing the verbatim transcript of what is going to be discussed during this week*".

Ordföranden avbröt Svarandenas ombud Mr Skvortsov's med följande kommentar:
"*Okay, look, we can read and understand this kind of basic text. We are not novices*".
och "*No, no, we are not misunderstanding. That is so basic, actually, we are a little bit losing time. That is so basic*".

Ordföranden kommenterade även svarandeombudens frågeställning under vittnesförhören med kommentaren; "*I really think, Oleg and Leonid, on this we heard enough. But, okay, what else? Good questions only*" samt följande kommentar;
"*Oleg, look, we have even marked in yellow seven points in his witness statement. We*

know it. Unless he has something to add we understand this very well".

Vid ett tillfälle under vittnesförhören ville Svarandenas ombud ha en kortare paus för att överlägga, men ordföranden svarade; "*No, we would like to finish. Because I don't think -- really, Oleg, this is not a crucial issue. We have some important issues to deal with, we have an important witness, and these issues here are not crucial.*", se

Skiljenämnden har varit behörig. Under alla förhållanden har Carl A. Sax rätt att åberopa omständigheterna prekluderats eftersom han efter beslutet den 8 februari 2011 inte utan dröjsmål invände mot uttalandena i fråga, eller mot uttalanden av samma eller liknande slag, när de förekommit vid förhandlingar och i beslut.

II. Skiljenämnden har inte agerat inkvisitoriskt utan stöd i skiljeavtalet genom att i skiljeförfarandet föra in omständigheter som inte åberopats av part.

Det bestrids att Svarandena skulle ha ändrat sin talan med anledning av skiljenämndens frågor den 29 november 2010 eller 8 februari 2011. Skiljenämnden förde inte på eget bevåg in någon fråga (eller några omständigheter) i skiljeförfarandet. Frågan om projektet varit ett *still-born child* föranleddes uteslutande av parternas inställning och de åberopade omständigheterna. Det faktum att projektet i princip var ”dött” i slutet av 1990-talet var något som hade gjorts gällande av Svarandena även innan skiljenämndens frågelistor och utgjorde en grundläggande del av Svarandenas talan redan från början av skiljetvisten. Svarandena har inte ändrat sin talan utifrån utformningen av skiljenämndens frågelistor.

Skiljenämndens frågor har varit ett led i en aktiv och adekvat processledning i syfte att klara ut parternas talan och har inte haft någon inverkan på utgången i målet. Enligt artikel 17 (1) i UNCITRAL-reglerna får skiljenämnden, i enlighet med UNCITRAL-reglerna i övrigt, bl.a. kravet på opartiskhet, handlägga skiljeförfarandet på sådant sätt den finner lämpligt. Liknande frågor ställdes även till Carl A. Sax, varvid skiljenämnden bl.a. till Carl A. Sax fördel introducerade begreppet *locus standi* utan att Carl A. Sax invände något.

Det bestrids att den påstådda taleändringen från Svarandenas sida skulle innebära att några nya omständigheter infördes i målet eller att något uppdragsöverskridande och/eller handläggningsfel förekommit från skiljenämndens sida. Frågan har inte heller haft någon inverkan på utgången av målet. Härutöver är detta en materiell fråga och en fråga om rättstillämpning som inte kan utgöra grund för klander.

Under alla förhållanden har Carl A. Sax rätt att åberopa förhållandena prekluderats eftersom han inte utan dröjsmål invänt mot skiljenämndens frågor, vilka ställdes redan under skiljeförfarandets inledande fas.

Det bestrids att några nya omständigheter infördes i målet eller att något uppdragsöverskridande och/eller handläggningsfel skett genom hänvisningen till artikel 328.2 i den ryska civilkoden. Härutöver är detta en materiell fråga och en fråga om rättstillämpning som inte kan utgöra grund för klander. Kravet är även prekluderat. Frågan har inte heller haft någon inverkan på utgången av målet

Det bestrids att Andrey Bushev skulle ha infört några nya omständigheter i målet och/eller överskridit sitt uppdrag och/eller gjort något processuellt fel genom att hänvisa till artiklarna 450.3 och 328.2 i den ryska civilkoden. Härutöver är detta en materiell fråga och en fråga om rättstillämpning som inte kan utgöra grund för klander. Kravet är även prekluderat. Frågan har inte heller haft någon inverkan på utgången av målet.

De påstådda förhållandena utgör inte heller stöd för att skiljenämnden varit partisk.

III. Skiljenämnden har inte på eget initiativ tagit ställning till frågan om Carl A. Sax rätt till exklusivitet kunde strida mot det hypotetiska innehållet i ryska regler om offentlig upphandling.

Det bestrids att Sax hade exklusiva rättigheter rörande utbyggnaden av flygplatsen Pulkovo i form av byggnationen av en ny internationell passagerarterminal och det bestrids att sådana påstådda rättigheter skulle ha ökat värdet av arrendeavtalet. Frågan

har inte heller haft någon inverkan på utgången av målet.

Tillämpning och bedömning av hypotetiska ryska regler är inte en processuellt utan ett materiellt förhållande. Förhållandet utgjorde varken ett uppdragsöverskridande eller ett handläggningsfel som inverkade på utgången av målet. Under alla förhållanden har Carl A. Sax rätt att åberopa förhållandet prekluderats eftersom han inte utan dröjsmål invänt mot förhållandet. Skiljenämnden har även i sin första ”*Procedural Order*” upplyst parterna om deras skyldighet att invända mot eventuella processuella fel under förfarandet. Hänvisningen till upphandlingsreglerna gjordes redan i det interimistiska beslutet den 8 februari 2011 varför Carl A. Sax hade vetskap om det under förfarandet.

Invändningen från Carl A. Sax i denna det är inte de facto att skiljenämnden skulle ha introducerat någon *omständighet* som inte åberopats av part, utan istället att skiljenämnden på eget initiativ skulle ha beaktat en *potentiell rättsregel* som inte åberopats av part.

Denna klandergrund utgör inte något behörighetsöverskridande eller ett processuellt fel. Det framgår tydligt av skiljedomen (punkt 231) att uttalandet var ett *obiter dictum* från skiljenämndens sida och att det följaktligen står klart att skiljenämnden inte grundat sitt avgörande på detta. Dessutom finns det inget som tyder på att hänvisningen till ryska regler om offentlig upphandling skulle ha haft någon inverkan på målets utgång.

En skiljenämnd eller en domstol har möjlighet att grunda sitt avgörande på en viss rättsregel även om den inte åberopats av part. Följaktligen är det inte fråga om ett materiellt fel, dvs. felaktig rättstillämpning, och kan inte utgöra grunden för klander.

Skiljenämndens hänvisning till ryska regler om offentlig upphandling innebar inte heller någon reell avvikelser från det rättsliga resonemang som förts fram av Svarandena.

- IV. Skiljenämnden har inte underlåtit att lägga ostridiga sakomständigheter till grund för sin prövning eller grundat sin prövning på omständigheter som inte åberopats av part.

Det påstådda uppdragsöverskridandet/handläggningsfelet rör faktiska förhållanden och bevisvärdering och inte ett processuellt fel.

Påstått ostridiga förhållanden föreligger inte. Svarandena gjorde i skiljeförfarandet inte gällande att IAT Pulkovo vid tidpunkten för likvidationen i oktober 2008 hade några rättigheter enligt Arrendeavtalet och att Arrendeavtalet var i kraft vid tidpunkten för likvidationen. Svarandena gjorde gällande att det faktum att käranden brast i sina skyldigheter att ordna finansieringen ledde till att då projektet i slutet av 1990-talet föll fanns det inte längre något projekt i vilket Arrendeavtalet kan ha haft något värde mellan parterna.

Skiljenämnden vägrade under alla förhållanden vid sin prövning in Arrendeavtalet som en tillgång i bolaget men konstaterade att Carl A. Sax inte hade någon rätt till det eventuella värdet vid en likvidation, av sju skäl som redovisades i sex punkter i punkt 630 i skiljedomen. Huvudsakligen eftersom de Utländska parterna inte hade fullföljt sitt huvudsakliga åtagande (att säkra projektets finansiering), att de inte hade bidragit till något värde i IAT Pulkovo och eftersom aktierna i bolaget inte hade utfärdats (punkterna 624-630 i skiljedomen).

Även om Arrendeavtalet hade varit gällande och om det hade haft något värde så hade detta inte haft någon inverkan på målets utgång.

Det påstådda förhållandet utgör inte heller stöd för att skiljenämnden varit partisk.

- V. Skiljenämnden har inte underlåtit att pröva grunden för Carl A. Sax skadeståndsyrkande och/eller har inte lagt icke åberopade omständigheter till grund för sitt avgörande i denna del.

Skiljenämnden prövade skadeståndsfrågan. De påtalade omständigheterna rör tolkningen och bedömningen av parternas avtal och tillämpning av skadeståndsrättsliga principer. Det är ett materiellt förhållande som inte kan läggas till grund för en klandertalan. Förhållandet utgjorde inte ett uppdragsöverskridande eller ett handläggningsfel. Under alla omständigheter har förhållandet inte haft någon inverkan på utgången.

På grund av den oklara utformningen av Carl A. Sax ersättningsyrkanden var det nödvändigt att rättsligt kvalificera de olika kraven, bl.a. hans ”Pre-Development Advance Claim”. I punkterna 118-120 i skiljedomen beskriver skiljenämnden kändens yrkande och delar upp dem i olika kategorier, eftersom de var av olika karaktär, och gav helt korrekt hans ”Pre-Development Advance Claim” benämningen ”as a creditor”. Detta ändrar eller tillägger inget i förhållande till hur Carl A. Sax hade utformat sina yrkanden. Det leder inte heller till att några stadganden i den ryska civilkoden inte kunde tillämpas.

Skiljenämnden har i punkterna 528-560 i skiljedomen utförligt diskuterat de alternativa grunder som åberopats av Carl A. Sax, bl.a. kravet på skadestånd och kravet på ersättning för utlägg. Följaktligen har skiljenämnden de facto prövat samtliga Carl A. Sax yrkanden och grunder, innefattande kravet på skadestånd och ersättning för ”pre - development costs”.

I skiljedomen gjorde skiljenämnden en prövning och konstaterade (a) att det inte förekommit något avtalsbrott från Svarandenas sida (t.ex. punkterna 560-561, 693 i skiljedomen), (b) att det inte fanns något avtal mellan parterna enligt vilket de ryska parterna hade någon skyldighet att ersätta Carl A. Sax för ”pre-development expenses” (t.ex. punkterna 547-559, 563-577 i skiljedomen). Följaktligen prövades Carl A. Sax samtliga grunder för hans ”pre-development krav” och beaktades i skiljedomen.

Carl A. Sax upprepade under skiljeförfarandet att han skulle ha haft ett avtal eller en

överenskommelse med de ryska parterna om att han skulle ersättas för sina ”pre-development expenses” och att det ”inte kunde ha varit någon gåva”. Frågan om ersättning för utlägg lades till och med in i låneförslaget från ERBD, se t.ex. punkterna 526-546 i skiljedomen och punkt 498 i yttrandet den 20 januari 2010, dvs. svaret på fråga 15 – bilaga 1 till CM-84, Carl A. Sax ”Pre-Hearing Brief on Liability issues” daterat den 13 oktober 2011. Följaktligen har skiljenämnden prövat detta krav bl.a. på den grunden att det skulle ha funnits ett avtal/överenskommelse med de ryska parterna och Carl A. Sax rörande ersättning för utlägg.

Frågan om ersättning för ”pre-development expenses” kontra skadestånd för avtalsbrott som grund för ett krav baserat på ett avtal kontra baserat på rysk lag, togs de facto upp och avhandlades av skiljenämnden, se punkterna 560-561, 687-689, 693, 698 i skiljedomen. Följaktligen har skiljenämnden prövat samtliga av Carl A. Sax åberopade grunder för skadestånd och skiljenämnden har inte heller baserat sin dom på omständigheter som inte åberopats av part.

Begreppet ”creditor” kan enligt rysk rätt tillämpas på såväl ett krav på ersättning för ”pre-development expenses” som ett krav på skadestånd på grund av avtalsbrott, se punkt 172 i skiljedomen. Det faktum att skiljenämnden lade till begreppet ”as a creditor” ändrar således på intet sätt grunderna för Carl A. Sax krav på ersättning för ”pre-development expenditures”.

Mot bakgrund av att det inte förekommit något avtalsbrott från de ryska parterna (se t.ex. punkterna 560-561, 693 i skiljedomen) enligt artiklarna 393, 401 och 15 i den ryska civilkoden fanns det ingen grund för Carl A. Sax krav på ersättning för ”pre-development expenses”.

Skiljenämnden uttryckte tydligt (punkt 400 i skiljedomen) att beslutet grundades på bl.a. artiklarna 15, 393 och 401 i den ryska civilkoden även om detta inte uttryckligen nämnades i varje stycke.

Helt oberoende av om det skulle ha förekommit ett avtalsbrott från Svarandenas sida konstaterade skiljenämnden att Carl A. Sax krav avseende ”pre-development expendi-

tures” var preskriberat, se punkterna 689 och 697 i skiljedomen. Följaktligen skulle utgången i frågan rörande avtalsbrott eller skadestånd inte ha blivit en annan om skiljenämnden hade tillämpat de generella principer som följer av artiklarna 393, 401 och 15 i den ryska civilkoden.

Skiljenämnden skulle pröva tvisten enligt rysk rätt, tillämpliga konventioner och internationell rätt. Följaktligen skulle skiljenämnden tillämpa de stadganden i rysk rätt och internationell rätt som den fann tillämpliga. Det finns ingen skyldighet att tillämpa någon specifik bestämmelse i rysk rätt, till exempel artiklarna 393, 401 eller 15 i den ryska civilkoden. Den juridiska tolkningen som gjorts av skiljenämnden innebär inte att det har förekommit något processuellt fel.

Det påstådda förhållandet utgör inte heller stöd för att skiljenämnden varit partisk.

VI. Skiljenämnden har inte underlåtit att pröva grunden för Carl A. Sax yrkande om ersättning för kostnader i skiljeförfarandet och har inte lagt icke åberopade omständigheter till grund för sitt avgörande i kostnadsdelen.

Det påstådda handläggningsfelet/uppdraagsöverskridandet rör tolkningen av en bestämmelse i parternas avtal. Det är ett materiellt förhållande som inte kan läggas till grund för en klandertalan.

Skiljenämnden prövade grunden för Carl A. Sax andrahandsyrkande och överskred därför inte sitt uppdrag eller begick ett handläggningsfel. Skiljenämnden har i punkterna 772-774 i skiljedomen prövat denna fråga. Skiljenämnden konstaterade i punkten 774 i skiljedomen att den bestämmelse till vilken Carl A. Sax hänvisade i denna del inte var tillämplig och prövade därigenom karendens invändning i kostnadsfrågan.

Artikel 20.10 i Stadgarna uttrycker tydligt en skyldighet för skiljenämnden att avgöra huruvida någon av parterna har agerat i “bad faith” och i det aktuella fallet fann skiljenämnden att Carl A. Sax hade gjort sig skyldig till ett sådant agerande.

Utöver det ovan nämnda konstaterandet fann skiljenämnden att principen rörande fördelningen av rättegångskostnader som beskrivs i artikel 20.10 inte var tillämplig och följaktligen att det inte var relevant huruvida IAT Pulkovo var part i skiljeförfarandet eller inte eller huruvida klausulen kunde tillämpas i förhållande till de tidigare aktieägarna eller inte. Detta är anledningen till att skiljenämnden fann att frågan huruvida artikel 20.10 kunde tillämpas om IAT Pulkovo var part i skiljeförfarandet eller inte i relation till de tidigare aktieägarna i IAT Pulkovo ”kunde lämnas öppen”, dvs. att det var irrelevant eftersom en av parterna hade agerat i ond tro.

Frågan hade under alla omständigheter inte haft någon inverkan på utgången i kostnadsdelen.

Skiljenämndens prövning av grunden för kostnadsyrkandet utgör inte heller stöd för påståendet att skiljenämnden varit partisk.

VII. Skiljenämnden har inte underlåtit att pröva tvisten enligt rysk och internationell rätt.

Denna klandergrund synes innefatta ett påstående om felaktig rättstillämpning, vilket utgör ett påstående om ett materiellt fel. Det finns ingen skyldighet för skiljenämnden att tillämpa vissa enskilda stadganden i rysk rätt, och en underlåtenhet att göra detta kan inte utgöra grund för klander.

Skiljenämnden har i relevanta delar prövat tvisten enligt internationell rätt.

Det bestrids att det enligt rysk rätt skulle vara ”...omöjligt att ensidigt säga upp ett avtal, så som Svarandena har gjort, utan att ådra sig skadeståndsskyldighet för de skador som uppkommit för den andra parten”. Härutöver är detta en materiell fråga och en fråga om rättstillämpning som inte kan utgöra grund för klander. Frågan har inte heller haft någon inverkan på utgången av målet.

Det finns inget som tyder på att artiklarna 393, 401 eller 15 i den ryska civilkoden inte tillämpades av skiljenämnden (den har ingen skyldighet att hänvisa till något specifikt

stadgande som beskriver allmänna principer i rysk rätt) eller att en tillämpning av artikel 393, 401 eller 15 i den ryska civilkoden skulle leda till någon annan bedömning, då dessa utgör generella stadganden rörande ersättning för förluster. Vidare har skiljenämnden ogillat talan i sak, varför det saknar inverkan på utgången om preskription inte inträtt enligt någon rättsordning.

De påstådda förhållandena utgör inte heller stöd för att skiljenämnden varit partisk.

VIII. Skiljenämnden har inte felaktigt avslagit Carl A. Sax begäran om edition eller utövat påtryckningar på honom att inte framställa ett nytt yrkande.

Det påstådda handläggningsfelet/uppdragsöverskridandet är ett materiellt fel. Skiljenämnden avslag editionsbegäran på korrekta grunder. Skiljeförfarandet innehöll ett stort antal handlingar och Carl A. Sax påståenden att ytterligare handlingar skulle ha lett till en annan utgång är ren spekulat. Dessutom fanns flertalet av de handlingar som editionsyrkandet omfattade, t.ex. bolagshandlingar, redan tillgängliga för käranden genom det ryska bolagsregistret, varför ett editionsyrkande avseende dessa handlingar inte var nödvändigt. Skiljenämnden utövade inte någon påtryckning gentemot Carl A. Sax att inte framställa ett nytt editionsyrkande. Det bestrids att skiljenämnden i väsentliga delar ogillade Carl A. Sax yrkanden på den grunden att Carl A. Sax inte lagt fram tillräcklig bevisning. Det påstådda handläggningsfelet hade inte någon inverkan på utgången.

Under alla omständigheter är Carl A. Sax rätt att åberopa det påstådda handläggningsfelet prekluderad. Carl A. Sax hade kännedom om skiljenämndens beslut att ogilla editionsyrkandet redan den 8 februari 2011 men han underlät att invända i tid under skiljeförfarandet.

Det påstådda förhållandet utgör inte heller stöd för att skiljenämnden varit partisk.

5. UTREDNINGEN

Parterna har åberopat såväl muntlig som skriftlig bevisning. Vad gäller den muntliga bevisningen har Carl A. Sax åberopat förhör med sig själv samt därutöver vittnesförhör med advokaterna Andrew J. Durkovic, Vladimir V. Gladyshev och Drew Holiner. På begäran av svarandena har vittnesförhör ägt rum med advokaten Josh Wong och direktören Boris O. Kojevnikov.

6. DOMSKÄL

Allmänna utgångspunkter

Målet gäller talan om upphävande av en skiljedom under bl.a. påstående att någon av de grunder som anges i 34 § första stycket 2 eller 6 skiljeförfarandelagen ska föreligga, dvs. att skiljemännen har överskridit sitt uppdrag eller att det annars utan parternas vållande har förekommit något fel i handläggningen som sannolikt har inverkat på utgången. Även om det inte följer av lagtexten har i hovrättspraxis och doktrin ansetts att ett uppdragsöverskridande som inte i någon del påverkat domslutet inte heller kan leda till att skiljedomen hävs (se Svea hovrätts dom 2015-06-25 i mål T 2289-14 med däri anmärkta rättsfall och doktrinuttalanden).

Skiljenämndens uppdrag styrs av skiljeavtalet, eventuella partsöverenskommelser om förfarandet och parternas talan i skiljeförfarandet. Det kan ibland vara svårt att avgöra vad som ligger i begreppet uppdrag och om vissa processuella fel ska anses utgöra uppdragsöverträdelser enligt bestämmelsen i punkten 2 eller om de ska bedömas som handläggningsfel enligt generalklausulen i punkten 6 (se Lars Heuman, Skiljemannarätt, 1999 s. 605 f., och Lindskog, Skiljeförfarande. En kommentar, Zeteo, maj 2016, kommentaren till 34 §, avsnitt 4.2.3).

I rättsfallet NJA 2009 s. 128 sammanfattade Högsta domstolen, med hänvisningar till

motiv och litteratur, sin syn på när ett begånget fel skulle anses vara ett uppdragsöverskridande eller ett handläggningsfel. Högsta domstolen uttalade också vilka krav som kan ställas på skiljedomens domskäl. Domstolen anförde:

”Bestämmelsen i 34 § första stycket 2 LSF om uppdragsöverskridande tar sikte på ramarna för skiljenämndens materiella prövning av den överlämnade frågan. Ett exempel på uppdragsöverskridande är att skiljenämnden gått utöver parternas yrkanden, ett annat att den grundat sitt avgörande på ett rättsfaktum som inte åberopats (prop. 1998/99:35 s. 145; jfr bl.a. Lindskog, Skiljeförfarande En kommentar, 2005, s. 960 f.).

Parterna kan även på andra sätt än genom yrkanden och åberopanden begränsa omfattningen av skiljenämndens prövning. Exempelvis kan de inskränka skiljenämndens prövning till att gälla tillämpningen av ett visst lagrum eller på annat begränsande sätt disponera över förfarandet. Av 21 § LSF följer att skiljenämnden då skall följa vad parterna har bestämt, om det inte finns något hinder mot det. Åsidosätts en sådan begränsande instruktion från parterna torde i regel ett uppdragsöverskridande föreligga (a. prop. s. 146, jfr bl.a. Heuman, Skiljemanntarätt, 1999 s. 616).

Annorlunda förhåller det sig med instruktioner som tar sikte på hur förfarandet skall genomföras inom de ramar som följer av skiljeavtalet, yrkanden, åberopade omständigheter och införd bevisning. Följer inte skiljenämnden en sådan instruktion är det normalt fråga om ett handläggningsfel enligt 34 § första stycket 6 LSF (se t.ex. Heuman, a.a. s. 652 f. och Lindskog, a.a. s. 965 f.). --- Det kan finnas olika anledningar till en föreskrift i skiljeavtalet om att skiljedomen skall innehålla domskäl. Parterna kan också, i brist på mer preciserade föreskrifter om vad domskälen skall innehålla, ha mer eller mindre långtgående förväntningar på skiljenämndens redovisning av sina överväganden. Från vad parterna med eller utan fog förväntar sig beträffande motivering och vad som i det hänseendet kan anses vara god sed bland skiljemän måste dock skiljas frågan huruvida skiljenämndens domskäl är så bristfälliga, att det utgör klandergrund.

En redovisning av tillräckliga domskäl i en skiljedom utgör en rättssäkerhetsgaranti, eftersom den tvingar skiljenämnden att analysera rättsfrågorna och bevisningen. Mot värdet av att skälen för utgången anges fullständigt får emellertid, när fråga är om klanderbarhet, ställas intresset av skiljedomens slutgiltighet. En klanderprövning ger inte utrymme för en materiell överprövning av skiljenämndens ställningstaganden. På grund av detta och då en kvalitativ bedömning av domskälen skulle ge upphov till stora gränsdragningsvårigheter, kan bara en total avsaknad av domskäl eller domskäl som med hänsyn till omständigheterna måste anses vara så ofullständiga att det kan likställas med att domskäl saknas medföra att ett handläggningsfel föreligger.”

En förutsättning för att vissa av de nu åberopade klandergrunderna ska kunna leda till ett upphävande, är att Carl A. Sax inte har förlorat rätten att åberopa dem enligt 34 § andra stycket skiljeförfarandelagen. Av den aktuella bestämmelsen följer att en part i ett skiljeförfarande måste vara aktiv under förfarandet och protestera mot omständigheter och processuella åtgärder som parten är missnöjd med för att rätten till klander inte ska gå förlorad. Syftet bakom bestämmelsen är att den ska bidra till att skiljedomen skapar en slutlig lösning av parternas tvist (se bl.a. Heuman, a.a., s. 287 f). Så snart en part får kännedom om ett missförhållande som skulle kunna utgöra en klandergrund, måste denne därför utan oskäligt uppehåll påtala detta för att bibehålla rätten

att åberopa omständigheten i en klanderprocess. Det sagda gäller oberoende av om skiljenämnden kan läka missförhållandet eller inte. Bedömningen av när en part bör agera, bör normalt bestämmas med utgångspunkt från när parten insett eller i vart fall bort inse att fråga var om ett missförhållande. (Se bl.a. SOU 1994:81 s. 291 och prop. 1998/99:35 s. 236, Lindskog, a.a. avsnitt 6.1.5 i fotnot 247.)

Hovrättens prövning av åberopade klandergrunder

Carl A. Sax har som första klandergrund gjort gällande att Marc Blessing och/eller Andrey Bushev varit partiska, inte bara genom olika uttalanden i tal och skrift utan även vid en sammantagen bedömning av samtliga i målet åberopade omständigheter. Av den anledningen prövar hovrätten den första klandergrunden sist.

II. Har skiljenämnden agerat inkvisitoriskt utan stöd i skiljeavtalet genom att i skiljeförfarandet föra in omständigheter som inte åberopats av part?

I den här delen har Carl A. Sax sammanfattningsvis gjort gällande att skiljenämnden genom att ställa frågor till parterna fört in omständigheter, som inte hade åberopats av parterna och som hade avgörande betydelse för utgången i målet.

Svarandena har bestritt samtliga påståenden och anfört att Carl A. Sax i vart fall har förlorat rätten att åberopa omständigheterna på grund av preklusion eftersom nämndens frågor ställdes redan under skiljeförfarandets inledande fas. Mot detta har Carl A. Sax invänt att omständigheternas betydelse blev kända för honom först genom skiljedomens och att nämndens åtgärder inte hade kunnat ”läkas” med en invändning eftersom skadan redan var skedd.

Parternas närmare redogörelse för omständigheterna framgår under avsnitt 4.

Hovrätten prövar först om Carl A. Sax har förlorat rätten att åberopa nu aktuella omständigheter till följd av passivitet enligt 34 § andra stycket skiljeförfarandelagen. Av Carl A. Sax egna uppgifter framgår att han fick kännedom om nu aktuella omständigheter genom frågorna i Procedural Order No. 22 och Andrey Bushevs frågor under

Zürich-förhandlingen, dvs. i slutet av år 2010. Annat har inte påståtts än att den av Carl A. Sax framställda invändningen gjordes först i samband med att skiljedomen klandrades i juli 2012, dvs. ett och ett halvt år senare. Invändningen kan därför inte anses ha framställts utan oskäligt uppehåll. Den har alltså framställts för sent. Det förhållandet att Carl A. Sax under skiljeförfarandet inte förstod vilken betydelse nu aktuella frågor kunde komma att få för utgången i målet föranleder inte någon annan bedömning. Som en allmän utgångspunkt har parter i ett skiljeförfarande nämligen anledning att räkna med att alla frågor, beslut eller andra åtgärder med bäring på sakfrågorna i målet som en skiljenämnd företar, kan få betydelse för den slutliga prövningen av målet. Nu aktuella frågor har haft direkt bäring på sakfrågorna i målet. Inget har framkommit som medför att Carl A. Sax trots detta, inte borde ha insett att de kunde få betydelse för prövningen av målet.

Carl A. Sax har således förlorat rätten att åberopa nu aktuella omständigheter. Hans klandertalan kan alltså inte bifallas på denna grund.

Oavsett denna bedömning finns till följd av den senare prövningen av klandergrund I. anledning för hovrätten att här också pröva om omständigheterna hade kunnat leda till ett upphävande av skiljedomen. I den delen bedömer hovrätten att de frågor som skiljenämnden ställde var föranledda av parternas respektive talan och att nämnden inte förde in några omständigheter som inte var åberopade av part, låt vara att uttrycket *still-born child* inte tidigare hade använts av någon part. Som framgår nedan var rysk rätt utan begränsning tillämplig i skiljeförfarandet. Frågorna kring nu omstridda lagrum har därför inte inneburit att skiljenämnden fört in nya omständigheter i skiljeförfarandet.

III. Har skiljenämnden på eget initiativ tagit ställning till frågan om Carl A. Sax rätt till exklusivitet kunde strida mot det hypotetiska innehållet i ryska regler om offentlig upphandling?

I den här delen har Carl A. Sax sammanfattningsvis gjort gällande att skiljenämnden även i domen beaktade det resonemang som fördes i det interimistiska beslutet den 8 februari 2011 om betydelsen av rysk rätt i fråga om offentlig upphandling.

Svarandena har bestritt att det Carl A. Sax har anfört innebär att skiljenämnden beaktat en omständighet som inte åberopats av part samt tillagt att Carl A. Sax i vart fall har förlorat klanderrätten på grund av preklusion eftersom Carl A. Sax redan under skiljeförfarandet hade kännedom om nämndens resonemang. Mot det har Carl A. Sax invänt att betydelsen av nämndens resonemang blev känd för honom först genom skiljedomen.

Parternas närmare redogörelse för omständigheterna framgår under avsnitt 4.

Hovrätten prövar först om Carl A. Sax har förlorat rätten att åberopa den aktuella omständigheten till följd av passivitet enligt 34 § andra stycket skiljeförfarandelagen. Av skäl som anförts under föregående rubrik gör hovrätten även i nu aktuell fråga bedömningen att Carl A. Sax inte längre har något befogat klanderintresse eftersom han inte invände mot resonemanget redan då det blev känt för honom genom det interimistiska beslutet i februari 2011. Han har således förlorat rätten att åberopa nu aktuella omständigheter. Hans klandertalan kan alltså inte bifallas på denna grund.

Oavsett denna bedömning finns till följd av den senare prövningen av klandergrund I. anledning för hovrätten att här också pröva om omständigheterna hade kunnat leda till ett upphävande av skiljedomen. I den delen konstaterar hovrätten att skiljenämndens resonemang i sitt *obiter dictum* gällde innehållet i rysk rätt och att frågan således avsåg rättstillämpningen (punkterna 228 – 231). Skiljenämndens agerande är därmed inte klanderbart. Dessutom har inte framkommit att resonemanget haft någon betydelse för Carl A. Sax eventuella rätt till exklusivitet och därmed utgången i skiljemålet (se vidare under V. nedan).

IV. Har skiljenämnden underlåtit att lägga ostridiga sakomständigheter till grund för sin prövning, alternativt har skiljenämnden grundat sin prövning på omständigheter som inte åberopats av part?

Carl A. Sax har gjort gällande att skiljenämndens slutsats att IAT Pulkovo saknade tillgångar vid likvidationen, innebar att skiljenämnden underlät att beakta den ostridiga

omständigheten att Arrendeavtalet utgjorde en tillgång i IAT Pulkovo med ett icke obetydligt värde.

Svarandena har bestritt att omständigheten var ostridig och tillagt att skiljenämnden i vart fall bedömde Arrendeavtalet som en tillgång samt att frågan om avtalet och dess värde inte påverkade målets utgång.

Parternas närmare redogörelse för omständigheterna framgår under avsnitt 4.

Av åberopade handlingar framgår visserligen att även svarandena hade uppfattningen att Arrendeavtalet utgjorde en tillgång i IAT Pulkovo. Däremot ger handlingarna inte underlag för slutsatsen att svarandena under skiljeförfarandet ansett att avtalet hade ett inte obetydligt värde vid tidpunkten för IAT Pulkovos likvidation. Den åberopade muntliga bevisningen ger inte heller stöd för Carl A. Sax påståenden i den här delen. Det är snarare så att även Carl A. Sax i sitt förhör bekräftat att frågan om Arrendeavtalets värde var tvistig, i vart fall under senare delen av skiljeförfarandet.

Hovrättens slutsats blir därmed att Carl A. Sax, mot svarandenas bestridande, inte har förmått styrka den påstådda klandergrunden. Hans klandertalan kan följaktligen inte heller på denna grund bifallas.

V. Har skiljenämnden underlåtit att pröva grunden för Carl A. Sax skadeståndsy-
kande och/eller lagt icke åberopade omständigheter till grund för sitt avgörande
i denna del?

Carl A. Sax har gjort gällande att skiljenämnden inte prövade den åberopade grunden om att svarandena hade brutit mot avtalet mellan parterna. Enligt honom har skiljenämnden i stället prövat om det fanns ett särskilt avtal mellan parterna som gav rätt till ersättning och då inte tagit hänsyn till de artiklar i den ryska civilkoden som han hade åberopat.

Svarandena har bestritt att skiljenämnden inte prövade Carl A. Sax grunder för talan eller att nämnden lagt icke åberopade omständigheter till grund för avgörandet. Sva-

randena har bl.a. anfört att rysk rätt, utan begränsning, var tillämplig vid prövningen av tvisten och att innehållet i denna rätt har tolkats av nämnden.

Parternas närmare redogörelser för omständigheterna framgår under avsnitt 4.

De av Carl A. Sax åberopade grunderna för talan är återgivna i skiljedomen under punkterna 110 – 117. I de därpå följande punkterna 118 – 120 gör skiljenämnden en sammanfattning av de angivna grunderna. Av betydelse i denna del är om skiljenämndens formulering av Carl A. Sax talan i punkt 119, särskilt den första underpunkten, innebär att skiljenämnden uppfattat talan på ett annat sätt än vad som gjorts gällande av Carl A. Sax och därför inte prövade hans grund och de rättsregler i den ryska civilkoden som han åberopade.

Carl A. Sax har i sitt förhör sammanfattat sin talan i skiljeförfarandet på följande sätt. Hans krav avsåg skadestånd på grund av avtalsbrott till följd av att de ryska parterna uteslutit honom från uppförandet av den nya flygplatsen i S:t Petersburg. Dessutom hade han under åren 1996 – 2002 haft kostnader för investeringar i IAT Pulkovo. Drew Holiner har i sitt förhör och skriftliga utlåtande bekräftat Carl A. Sax beskrivning av grunden för dennes talan och tillagt att avtalsbrottet skedde år 2007.

Svarandena har invänt att den beskrivning av Carl A. Sax talan som skiljenämnden har gjort i punkterna 118 – 120 är riktig och att begreppet ”creditor” är en enligt rysk rätt korrekt beskrivning av Carl A. Sax roll i skiljeprocessen. Till stöd för denna uppfattning har de åberopat ett utlåtande av och ett förhör med Boris O. Kojevnikov. Boris O. Kojevnikov, som enligt åberopat CV har en juristexamen i Ryssland, har uppgett att med begreppet ”creditor” menas enligt den ryska civilkoden, artikel 307, någon som har en fordringsrätt av något slag gentemot någon annan, en ”debtor”.

Svarandena har i sammanhanget även pekat på att skiljenämnden prövade Carl A. Sax talan mot bakgrund av deras invändning om att det inte fanns vare sig något avtal som gav rätt till skadestånd vid påstått avtalsbrott år 2007 eller något särskilt avtal om rätt till ersättning för Carl A. Sax utvecklingskostnader (se punkterna 474 – 481 i skiljedomen).

Mot bakgrund av vad som framkommit om innehållet i rysk rätt och då särskilt med avseende på begreppet "creditor" delar hovrätten inte Carl A. Sax uppfattning, nämligen att skiljenämnden genom att tillskriva honom rollen som "a creditor" skulle ha ändrat hans talan till att avse något annat anspråk än han angett i sin påkallelsekrift med efterföljande kompletteringar.

Av ett flertal punkter i skiljedomen framgår att skiljenämnden också har prövat den nu av Carl A. Sax angivna grunden för sitt anspråk. Under avsnittet där Carl A. Sax krav på ersättning för utvecklingskostnader behandlas gör skiljenämnden följande generella uttalande: "Having reached the decision that the Russian Parties could not be blamed for not having accepted the EBRD financing proposal, and that they were indeed free to do so on the basis of the contractual documents, no violation of a contractual obligation could be affirmed, nor a liability in tort, nor a liability in the sense of *culpa in contrahendo*." (punkt 561). Skiljenämnden återkommer även till denna bedömning när den behandlar fördelningen av rättegångskostnaderna (punkterna 778 – 793). Av de övriga avsnitt i skiljedomen som svarandena pekat på (se ovan) framgår vidare att skiljenämndens bedömning inte grundades på några omständigheter som inte var åberopade i skiljeförfarandet.

Vad slutligen gäller frågan om skiljenämnden beaktat andra rättsregler än de som angetts av Carl A. Sax har inte framkommit annat än att rysk rätt, utan begränsning, var tillämplig på parternas avtalsförhållande. Skiljenämnden har därmed haft både en rätt och skyldighet att beakta alla de regler som var aktuella att tillämpa på de omständigheter som parterna hade åberopat.

Mot bakgrund av det ovan anförda återstår endast att Carl A. Sax är missnöjd med den bedömning i sak som skiljenämnden har kommit fram till, nämligen att något avtalsbrott inte förekommit år 2007 eftersom svarandena inte hade några avtalsförpliktelser gentemot Carl A. Sax efter utgången av år 1998 (se bl.a. punkt 587 i skiljedomen). Skiljenämndens bedömning av sakfrågan, vare sig den är korrekt eller inte, kan emellertid inte leda till att skiljedomen upphävs. Carl A. Sax talan kan således inte heller på denna grund vinna bifall.

- VI. Har skiljenämnden underlåtit att pröva grunden för Carl A. Sax yrkande om ersättning för kostnader i skiljeförfarandet och/eller har nämnden lagt icke åberopade omständigheter till grund för sitt avgörande i kostnadsdelen?

Sammanfattningsvis har Carl A. Sax gjort gällande att skiljenämnden underlåtit att ta ställning till om punkten 20.10 i Stadgarna var tillämplig i skiljeförfarandet och därmed underlät att ta ställning till grunden för hans yrkande om ersättning för rättegångskostnad i skiljeförfarandet. Svarandena har bestritt påståendet. Parternas närmare påståenden och invändningar i denna del framgår under avsnitt 4.

Skiljenämndens prövning av kostnadsfrågorna framgår av punkterna 768 – 793 i skiljedomen. I punkt 775 uttalar skiljenämnden: ”However, this Tribunal cannot share Claimant’s view, as explained below after an introductory comment.” Därefter redovisar skiljenämnden i ”Clear Text” utgångspunkterna för prövningen av kostnadsfrågorna. Med hänsyn till det anförda bedömer hovrätten att nämnden varken har underlåtit att pröva grunderna för Carl A. Sax yrkande om ersättning för kostnader i skiljeförfarandet eller lagt icke åberopade omständigheter till grund för avgörandet i kostnadsdelen. Liksom under föregående rubrik konstaterar hovrätten att det som återstår är att Carl A. Sax är missnöjd med skiljenämndens bedömningar i sak, vilket inte kan leda till att skiljedomen upphävs. Hans talan kan alltså inte vinna bifall på denna grund.

- VII. Underlät skiljenämnden att i strid med parternas överenskommelse pröva tvisten enligt rysk och internationell rätt?

Sammanfattningsvis har Carl A. Sax gjort gällande att skiljenämnden underlåtit att tillämpa vissa av honom angivna bestämmelser i den ryska civilkoden och att skiljedomen över huvud taget inte bygger på vare sig rysk eller internationell rätt. Svarandena har bestritt att så är fallet. Parternas närmare påståenden och invändningar i denna del framgår under avsnitt 4.

Hovrätten har vid behandlingen av klandergrund V. funnit att skiljenämnden har beaktat rysk rätt vid sitt avgörande. Vad gäller frågan om skiljenämnden har tillämpat in-

ternationell rätt konstaterar hovrätten att skiljenämnden *dels* har noterat att internationell rätt är tillämplig (punkt 107) och hänvisat till att parterna åberopat ett flertal internationella skiljedomsavgöranden (punkt 402), *dels* uttryckligen hänvisat till internationell rätt i sina skäl (punkt 792). Det saknas enligt hovrättens mening således stöd för Carl A. Sax uppfattning, nämligen att skiljenämnden inte har prövat tvisten enligt de av parterna överenskomna rättsordningarna. Skiljenämndens domskäl i denna del är förvisso knapphändiga, men får ändå anses uppfylla de inte särskilt högt ställda krav som Högsta domstolen har ställt upp (NJA 2009 s. 128).

Återstår gör endast att konstatera att Carl A. Sax är missnöjd med skiljenämndens tillämpning av de rättsordningar som parterna uppdragit åt nämnden att tillämpa. Som hovrätten redan tidigare varit inne på utgör emellertid skiljenämndens eventuella felaktiga bedömningar vid sin regeltillämpning varken klanderbara uppdragsöverskridanden eller handläggningsfel. Carl A. Sax talan kan således inte heller på denna grund bifallas.

VIII. Avslog skiljenämnden felaktigt Carl A. Sax begäran om edition?

Sammanfattningsvis har Carl A. Sax gjort gällande att skiljenämndens hantering av hans begäran om edition utgör ett uppdragsöverskridande alternativt ett handläggningsfel som påverkat målets utgång.

Svarandena har bestritt vad Carl A. Sax anfört i sak samt tillagt att han i vart fall har förlorat klanderrätten på grund av preklusion eftersom han under skiljeförfarandet hade kännedom om det nu aktuella förhållandet. Mot detta har Carl A. Sax invänt att han inte insett betydelsen av avslagsbeslutet förrän han tog del av skiljedomen.

Parternas närmare påståenden och invändningar i denna del framgår under avsnitt 4.

Hovrätten prövar först om Carl A. Sax har förlorat rätten att åberopa den aktuella omständigheten till följd av passivitet enligt 34 § andra stycket skiljeförfarandelagen. Av skäl som anförts ovan under klandergrund II. gör hovrätten även i nu aktuell fråga bedömningen att Carl A. Sax inte längre har något befogat klanderintresse eftersom han

inte invände mot nämndens hantering av editionsfrågan redan då den blev känd för honom genom det interimistiska beslutet i februari 2011. Han har således förlorat rätten att åberopa nu aktuella omständigheter. Hans klandertalan kan alltså inte bifallas på denna grund.

Oavsett denna bedömning finns till följd av den senare prövningen av klandergrund I. anledning för hovrätten att här också bedöma om omständigheterna hade kunnat leda till ett upphävande av skiljedomen. I den delen bedömer hovrätten att det redan av Carl A. Sax egna uppgifter framgår att IBA:s regler inte var direkt tillämpliga i skiljeförfarandet. Härtill kommer att Carl A. Sax inte heller har visat att reglerna inte följdes av skiljenämnden. Slutligen har han inte förmått visa att nämndens tillämpning av editionsreglerna skulle ha inverkat på utgången i skiljemålet. Något klanderbart uppdragsöverskridande eller handläggningsfel har alltså inte förekommit.

I. Var Marc Blessing och/eller Andrey Bushev partiska eller obehöriga att handlägga skiljeförfarandet?

Sammanfattningsvis har Carl A. Sax gjort gällande att skiljemännen Marc Blessing och Andrey Bushev genom uttalandena under förfarandet och i skiljedomen visat partiskhet i form av en negativ inställning till Carl A. Sax person och talan och därmed varit obehörig att handlägga skiljeförfarandet. Carl A. Sax har i den här delen särskilt hänvisat till skiljemannen Per Runelands skiljaktiga mening. Vidare har Carl A. Sax gjort gällande att skiljenämndens partiskhet framgår av samtliga i målet åberopade omständigheter, dvs. även tidigare behandlade klandergrunder.

Svarandena har bestritt att åberopade uttalanden ger uttryck för att skiljenämnden varit partisk och därmed obehörig samt tillagt att Carl A. Sax rätt att åberopa omständigheterna i vart fall har prekluderats eftersom han inte utan dröjsmål invände mot uttalanden av samma eller liknande slag när de användes vid de förhandlingar och i de beslut som föregick skiljedomen. Mot detta har Carl A. Sax invänt att innebörden av uttalandena framgick först av skiljedomen och att en eventuell preklusion inte kan träffa uttalanden i skiljedomen.

Parternas närmare påståenden och invändningar i denna del framgår under avsnitt 4.

Hovrätten prövar först om Carl A. Sax har förlorat rätten att åberopa nu aktuella omständigheter, helt eller delvis, till följd av passivitet enligt 34 § andra stycket skiljeförfarandelagen.

Som hovrätten framhållit under de allmänna utgångspunkterna ska bedömningen av när en part måste agera mot ett missförhållande för att bibehålla rätten att åberopa omständigheten i en klanderprocess, normalt bestämmas med utgångspunkt från när parten insett eller i vart fall bort inse att fråga var om ett missförhållande. När det gäller nu åberopade uttalanden har Carl A. Sax i sitt förhör uppgett att han under skiljeförfarandet uppfattade dem närmast som komplimanger och att han då såg uttalandena som ordförandens sätt att skapa en god atmosfär. Först efter skiljedomen, när han fått helhetsbilden klar för sig och läst Runelands skiljaktiga mening, har han dock kommit till den slutsatsen att det han tidigare uppfattade som komplimanger i stället var ett uttryck för ironi. Av förhöret med Josh Wong har framkommit att även svarandesidan fått en bild av att skiljenämndens ordförande riktade uppriktiga komplimanger till Carl A. Sax under skiljeförfarandet, något som svarandesidan för egen del upplevde som något besvärande.

Även om åberopade uttalanden varit kända för Carl A. Sax redan under skiljeförfarandet, ger varken uttalandenas innehåll eller vad som sålunda framkommit i utredningen kring omständigheterna när de fälldes stöd för slutsatsen att Carl A. Sax redan under skiljeförfarande borde ha insett att uttalandena var ett uttryck för något missförhållande som han haft anledning att reagera på. Han har således inte förlorat rätten att åberopa dessa. Redan av den anledningen har han inte heller förlorat rätten att åberopa samma eller liknande uttalanden i skiljedomen.

Hovrätten har tidigare funnit de åberopade klandergrunderna II., III. och VIII. prekluderade. Detta förhållande hindrar inte nödvändigtvis att de påstådda sakförhållandena ändå beaktas vid en prövning av en skiljemans behörighet (jfr Lindskog, a.a. i kommentaren till 34 §, avsnitt 6.2.3 i fotnot 272). Hovrätten gör i den delen följande bedömning. Hovrätten har med avseende på nu aktuella frågor och beslut från skilje-

nämnden funnit att Carl A. Sax haft kännedom om dessa redan under skiljeförfarandet och att han redan då borde ha insett att de nu påstådda sakförhållandena kunde utgöra missförhållanden, åtminstone i form av uppdragsöverskridanden eller handläggningsfel. Däremot ger enligt hovrättens mening utredningen inte underlag för slutsatsen att Carl A. Sax redan då också borde ha insett att de kunde utgöra missförhållanden grundade i att nämnden skulle ha agerat partiskt. De under klandergrunderna II., III. och VIII. åberopade sakförhållandena ska således också beaktas inom ramen för prövningen av den nu aktuella klandergrunden.

Hovrätten har vid prövningen av de tidigare klandergrunderna (II. – VIII.) funnit att Carl A. Sax inte lyckats styrka påstådda missförhållanden. Följaktligen har han inte heller visat att nämnden skulle ha agerat partiskt i dessa hänseenden.

Kvar återstår endast att pröva om skiljenämnden genom sina uttalanden och värdeomdömen under skiljeförfarandet och i skiljedomen agerat partiskt. Oavsett om de bedöms var för sig eller tillsammans leder de enligt hovrättens mening inte till slutsatsen att Marc Blessing eller Andrey Bushev skulle ha varit partiska till Carl A. Sax nackdel. Nämndens språkbruk i åberopade delar kan i och för sig med visst fog sättas ifråga eftersom det lätt kan uppfattas som ett uttryck för just partiskhet, även om syftet varit ett annat. Uttalandenas bokstavliga innehåll och vad som framkommit i förhören om hur parterna uppfattade dem under förfarandet talar, som hovrätten funnit tidigare, mot att dessa skulle vara ett uttryck för partiskhet till Carl A. Sax nackdel. Vad som i övrigt förekommit, nämligen likartade uttryck i skiljedomen och vad Per Runeland uppgett in sin skiljaktiga mening, leder inte till någon annan slutsats.

Hovrättens slutsats blir därmed att Carl A. Sax inte förmått visa att skiljenämnden, Marc Blessing eller Andrey Bushev varit partiska. Carl A. Sax talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har hovrätten funnit att Carl A. Sax på grund av preklusion förlorat rätten att åberopa klandergrunderna II., III. och VIII. och i övrigt inte förmått styrka sina klandergrunder. Carl A. Sax talan ska därför lämnas utan bifall.

Den tredskodom som meddelades den 19 december 2014 mot Pulkovo Airport ska följaktligen undanröjas.

Rättegångskostnader

Med den bedömning som hovrätten har gjort ovan ska Carl A. Sax som tappande part ersätta svarandenas rättegångskostnader enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken.

Svarandena yrkat ersättning med sammanlagt USD 898 342, varav USD 836 115 avser ombudsarvode och USD 62 227 utlägg. Carl A. Sax har förklarat sig inte kunna vitsorda yrkat belopp för ombudsarvode. Beträffande utlägg har han vitsordat ett belopp om USD 17 583.

Utgångspunkten för bedömningen av ett yrkande om ersättning för rättegångskostnad är bestämmelsen i 18 kap 8 § rättegångsbalken. Ersättning ska således utgå för såväl rättegångens förberedande som talans utförande, inklusive arvode till ombudet, allt under förutsättning att kostnaden varit skäligen påkallad för tillvaratagande av partens rätt. Även målets beskaffenhet och omfattning ska beaktas vid denna bedömning. Det är den ersättningsberättigade parten som har bevisbördan för att kostnaderna varit skäligen påkallade.

Hovrätten gör följande bedömning.

Ombudsarvode

Av kostnadsräkningen framgår att den begärda ersättningen för ombudsarvode avser arvode till DLA Piper Rus Limited, DLA Nordic, Claes Rainer Advokatbyrå och Lundblad Svahn Advokatbyrå för i räkningen angivna arbetsmoment. Carl A. Sax har

redovisat preciserade invändningar mot yrkandet, bl.a. avseende arbetets omfattning, byte av ombud och kostnader hänförliga till de preliminärfrågor som varit aktuella. Han har sammanfattningsvis anfört att yrkandet om ersättning för ombudskostnader framstår som klart oskäligt och bör sättas ned till skäligt belopp. Svarandena har inte kommenterat Carl A. Sax invändningar.

Hovrätten konstaterar inledningsvis att målet har varit av inte helt okomplicerad natur. Carl A. Sax har framfört ett flertal klandergrunder som kan antas ha medfört arbete i en inte obetydlig omfattning för svarandesidan. Huvudförhandlingen i målet pågick under fem dagar, vid vilken såväl muntlig som skriftlig bevisning togs upp. Förekommande frågor under målets handläggning har inte heller varit okomplicerade. Svarandena är utländska juridiska personer och har i målet företrätts av ett svenskt ombud, som biträtts av en jurist från svarandeparternas hemland. Hovrätten bedömer att biträdets deltagande har varit befogat och att svarandena således är berättigade till ersättning även för dennes arbete. Däremot kan Carl A. Sax inte anses skyldig att ersätta den merkostnad som föranletts av ombudsbytet på svarandesidan strax innan huvudförhandlingen i målet inleddes. Han är inte heller skyldig att ersätta det arbete som lagts ner på det avvisningsyrkande som hovrätten lämnade utan bifall den 14 juli 2016 eller på försöket att återvinna tredskodomen mot State Enterprise Pulkovo. Avslutningsvis konstaterar hovrätten att svarandesidans kostnadsräkning inte innehåller någon specifikation av nedlagd arbetstid och endast innehåller en mycket knapphändig arbetsredogörelse.

Med ovan redovisade utgångspunkter och med beaktande av målets art och omfattning, finner hovrätten svarandena skäligen tillgodosedda med USD 557 410 för ombudsarvode.

Utlägg

Carl A. Sax har ifrågasatt svarandenas anspråk på ersättning för tolkning vid den muntliga förberedelsen i hovrätten, Boris O. Kojevnikovs expertutlåtande, Leonid Kroptovs inställesekostnader till den muntliga förberedelsen och huvudförhandlingen i målet samt Sergey Abesadzes inställesekostnader till huvudförhandlingen.

Hovrätten har redan funnit att kostnaderna för det ryska biträdets deltagande i hovrätten har varit skäligen påkallade för tillvaratagande av svarandenas rätt. Därav följer att även kostnaden för tolkningen vid den muntliga förberedelsen har varit skäligen påkallad.

Carl A. Sax har gjort gällande att kostnaden för Boris O. Kojevnikovs expertutlåtande är oskäligt högt och pekat på den lägre kostnaden för det av honom åberopade utlåtandet från Drew Holiner. Boris O. Kojevnikovs utlåtande har rört centrala frågor med anledning av Carl A. Sax talan. Utlåtandet har varit relevant för den bevisvärdering som varit aktuell att göra i målet. Med beaktande av dessa utgångspunkter samt målets beskaffenhet och omfattning bedömer hovrätten att kostnadsyrkandet även i denna del är skäligt. Den omständigheten att Drew Holiners utlåtande betingat en lägre kostnad föranleder inte någon annan bedömning.

När det slutligen gäller kostnaden för Sergey Abesadzes inställelse till hovrättens huvudförhandling (USD 1 926), har svarandena inte redovisat varför dennes närvaro varit påkallad. Mot Carl A. Sax bestridande kan den kostnaden därför inte anses ha varit skäligen påkallad för tillvaratagande av svarandenas rätt i målet. Yrkandet ska således inte bifallas i denna del.

Sammanfattning

Carl Sax ska sammanfattningsvis förpliktas att betala svarandeparterna sammanlagt USD 617 711, varav USD 557 410 för ombudsarvode och USD 60 301 för utlägg. Då Committee of Property Relations of St. Petersburg inte framställt något eget kostnadsyrkande, ska nu aktuella belopp fördelas på övriga svarandeparter efter den fördelningsgrund som följer av kostnadsräkningen.

Överklagande

Enligt 43 § andra stycket skiljeförfarandelagen får hovrättens dom överklagas bara om rätten anser det vara av vikt för ledningen av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen. Hovrätten anser i det aktuella fallet att det inte finns några sådana skäl.

Hovrättens dom får inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Christian von Szalay, Magnus Ulriksson, referent, och Göran Söderström.